

25.04.2022

Asia/14

§ 291

V 18.5.2022, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite mielenterveysambulanssista

HEL 2022-000710 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan mielenterveysambulanssin käyttöönoton selvittämistä ja pilot-tikokeilua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa resursseja aloitteessa ehdotettuun palveluun. Mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi voidaan kuitenkin selvittää yhteistyössä HUSin kanssa.

Psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Mielenterveyspalvelujärjestelmä on monikanavainen. Palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kaupungin toimijoiden, HUSin sekä potilas- ja omaisjärjestöjen kanssa. Ensihoidon ja päivystyksen järjestää HUS.

Kiireellisen hoidon tarpeessa on mahdollisuus hakeutua lähetteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen. Helsingissä psykiatrian erikoistason päivystykseen pääsee ilman lähetettä vuorokauden ympäri. Sosiaali- ja kriisipäivystys arvioi kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin pääasiassa virka-ajan ulkopuolella. Kriisipäivystys on ympärivuorokautinen psykososiaalisen tuen yksikkö. Asumispalveluihin lisätään psykiatrian liikkuvaa palvelua ja hoitoon sitouttavaa työtä.

Mieli ry:n Kriisipuhelin, Tukinetti ja Sekasin-chat, Itsemurhien ehkäisykeskus ja SOS-kriisikeskus tarjoavat apua itsetuhoisuuteen. Palveluohjausta ja tietoa on saatavissa myös Mielenterveyden keskusliiton neuvontapuhelimesta ja chatistä sekä HUSin Mielenterveystalosta.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.03.2022 § 54

HEL 2022-000710 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Alviina Alametsän ja 15 muun valtuutetun mielenterveysambulanssia koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki selvittää mielenterveysambulanssin käyttöönottoa ja toteuttaa pilottikokeilun hätätilanteissa palvelevasta mielenterveysambulanssista. Ambulanssi tarjoaisi apua akuutteihin mielenterveysongelmiin, itsetuhoisuuteen ja tilanteisiin, joissa potilas itse tai hänen läheisensä ovat vaarassa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Kiireelliseen hoitoon pääsee nopeasti eri kanavia pitkin. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei kannata resurssien kohdentamista aloitteessa esitettyyn palveluun, mutta katsoo, että on selvitettävä muita mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi. Selvitystyö tulee tehdä yhteistyössä HUSin kanssa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalveluiden turvaaminen on vaikeaa nykytilanteessa, jossa poliisi on muuttanut käytäntöään virka-avun antamisesta. Tämä vaikeuttaa vaikeasti sairaan ja mahdollisesti itsetuhoisen ihmisen saamista hoitoon.

Mielenterveyspalvelujärjestelmä on monikanavainen ja palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kaupungin toimijoiden, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) ja potilas- ja omaisjärjestöjen kanssa. Helsingiläisten ensihoidon ja päivystyksen järjestää HUS.

Kiireellisen hoidon tarpeessa helsinkiläisillä on mahdollisuus hakeutua lähetteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen. Helsingissä psykiatrian erikoistason päivystykseen pääsee ilman lähetettä ympäri vuorokauden. Sosiaali- ja kriisipäivystys arvioi kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin pääasiassa virka-ajan ulkopuolella. Kriisipäivystys on ympärivuorokautinen psykososiaalisen tuen yksikkö. Asumispalveluihin ollaan lisäämässä psykiatrian liikkuvaa palvelua ja hoitoon sitouttavaa työtä.

Mieli ry:n Kriisipuhelin, Tukinetti ja Sekasin-chat sekä Itsemurhien ehkäisykeskus ja SOS-kriisikeskus tarjoavat apua itsetuhoisuuteen. Myös Mielenterveyden keskusliitolla on neuvontapuhelin ja chat. HUSin Mielenterveystalosta löytää tietoa ja palveluohjausta.

Itsetuhoisen potilaan somaattisen ja psykiatrisen ensihoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioi lääkäri. Keskeytyneen itsemurhayrityksen yhteydessä potilas tulee aina kuljettaa päivystykseen. Itsemurhaa yrittäneen potilaan psykiatrisen arvio tulee tehdä psykiatrian erikoislääkärin tai psykiatrisen perehtyneen lääkärin johdolla. Itsemurhaa yrittänyt nuori on ohjattava aina erikoissairaanhoidon arvioon.

Psykiatria- ja päihdepalveluihin on lisätty joustavia matalan kynnyksen palveluja ja kotiin vietäviä palveluja. Kiireelliseen hoitoon pääsee nopeasti eri kanavia pitkin. Ympäri vuorokautisen mielenterveysambulanssin toimintaan olisi resursoitava 8–10 sairaanhoitajaa ja lääkäripalvelut. Toiminnalla mahdollisesti saavutettavissa oleva lisäarvo jäisi todennäköisesti kustannuksia vähäisemmäksi. Sosiaali- ja terveystaloutta pitää sekä kriisitilanteiden kehittymisen ehkäisemistä että sujuvaa palvelujen saamista kriisitilanteissa tärkeänä, mutta on vaikuttavampaa kohdentaa käytettävissä olevat voimavarat olemassa olevien palvelujen vahvistamiseen ja niiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Itsemurhat aiheuttavat merkittäviä kansanterveydellisiä ja -taloudellisia menetyksiä ja runsaasti inhimillistä kärsimystä sekä itsemurhan tehneiden läheisten että itsemurhien kanssa muuten tekemisiin joutuvien parissa. Itsemurhaa yrittäneet kärsivät yleensä mielenterveyden häiriöistä ja päihdeongelmista. Ne tulee diagnosoida ja hoitaa asianmukaisesti. Myös itsemurhien ennaltaehkäisyä sekä potilaiden arviointi- ja hoitomenetelmiä tulee kehittää."

Käsittely

15.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Muutetaan lausuntoehdotuksen toisen kappaleen viimeinen virke seuraavasti: "Sosiaali- ja terveystaloutta ei kannata resurssien kohdentamista aloitteessa esitettyyn palveluun, mutta katsoo, että on selvitettävä muita mahdollisuuksia kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi. Selvitystyö tulee tehdä yhteistyössä HUSin kanssa."

Lisätään lausuntoehdotuksen toisen kappaleen jälkeen uusi kappale: "Sosiaali- ja terveystaloutta katsoo, että kotiin vietävien kiireellisten mielenterveyspalveluiden turvaaminen on vaikeaa nykytilanteessa, jossa poliisi on muuttanut käytäntöään virka-avun antamisesta. Tämä vai-

25.04.2022

Asia/14

keuttaa vaikeasti sairaan ja mahdollisesti itsetuhoisen ihmisen saamista hoitoon."

Muutetaan lausuntoehdotuksen neljännen kappaleen ensimmäinen virke seuraavasti: "Kiireellisen hoidon tarpeessa helsinkiläisillä on mahdollisuus hakeutua lähetteettä suoraan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupisteisiin tai yhteispäivystykseen."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

01.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi